

sem akarunk abból, amit adott, ha nem adja magát is az, Aki mindent adott!

Ó, örök Igazság és igazi Szeretet, micsoda kinokát szenvedett szívem a megismerés vajudása közben, mert valóban: nem az Igazság keresése a boldogság, hanem a megtalálása! Hogy sóhajtoztam Hozzád, Istenem! Te észrevetted, anélkül, hogy én tudtam volna s míg a csöndben kutattam és töprengtem, szívem hangtalan küzdelme: egyetlen nagy sikoly volt Irgalmad után! Bensőmben tövisekkel üztél, hogy nyugalمامat ne találjam, míg meg nem bizonyosodom Rólad. — Ó, Igazság, Benned rejlik az örökkévalóság! Ó, Szeretet, Benned rejlik az igazság! Ó, Örökkévalóság, Benned rejlik a szeretet! — Te vagy az én Istenem! Téged szólítalak isteni Igazság, Akiben és Akiből és Aki által igaz mind, ami igaz; isteni Bölcsesség, Akiben és Akiből és Aki által bölcs mind, aki bölcs; isteni Élet, igazi, erős Élet, Akiben és Akiből és Aki által él mind, ami igazán és erősen él; isteni Boldogság, Akiben és Akiből és Aki által boldog mind, aki boldog!

Isten, Kit elhagyni halál, Kit újból megtalálni újjászületés, Kiben lakozni élet! Isten, Akihez a hit serkent minket, Akihez a remény buzdít minket, Akivel a szeretet egyesít minket!

Jöjj hát hozzám kegyelmeddel!

Szívem fénye, magam öltem magam a földiekbe és sötétség lettem. De éppen ott, éppen a homályban csírázott ki lelkemben a vágy: Utánad! Eltévedtem, de megemlékeztem Rólad s fölcsendült szavad mögöttem.

Mindig közel voltál nekem irgalmas haraggoddal. Vétkes örömeimbe keserűséget csöptettél, hogy megtanuljak olyan örömet keresni, melyben nincsen fájdalom és hogy ezt Kívüled nem találom meg Uram!

Ó, százszor inkább veszítsek el mindent, de megtaláljalak Téged, mintsem elnyerjek mindent, de Téged ne találjalak.

Mert magad számára teremtettél minket Uram és nyugtalan a mi szívünk, míg meg nem nyugszik Benned!

(Augustinus, Gnade, Gebet, Arbeit. Németből fordította:
dr. Horváth Józsefné.)

Szent magyar pálosok

3. Boldog emlékű István

Boldog Özséb pilisi remeteségének «hármaskörében» Boldog Benedek mellett ő volt a harmadik. Valóban boldog volt István, hogy társuk lehetett s a mester és a tanítvány istenes életét oly közéről csodálhatta és követhette. S hogy mily temérdek hasznot merített példájukból, mutatja élete is. P. Gyöngyösi említi, hogy származására nézve ugyan nemes, bár szegény nemes volt, de erényeinek ékességénél fogva még nemesebb volt (nobilior morum elegantia)! Szerette a csöndet, az istenes magányt és az áhítatos szent könyveket. Följegyezték róla, hogy ezeket még az ebédlőben sem akarta nélkülözni.

Provinciálissá választása előtt, mint a szent engedelmesség névtelen és alázatos katonája, csak Isten akaratát és tetszését kereste és szolgálta. S mikor 1290-ben — Boldog Benedek halála után — társai őt szemelték ki erre a nagy felelősséggel teljes méltóságra, megrettenve vonakodott azt elfogadni. Pedig a névtelen és csak az engedelmességnek élő alattvalóban kiváló, kormányzásra teremtett, ügyes, gondos, tapintatos előjáró rejlett. Első dolga volt az ország első főpapjával, Lodomér érsekkel kapcsolatot keresni, megválasztását vele megerősíttetni s Rendjének az ő hatalmas pártfogását megnyerni.

Lodomér esztergomi érsek egyike volt a XIII. század legmarkánsabb alakjainak a magyar katolikus egyház nagyvonalú és szentéletű főpásztorai sorában. Erkölcsi hatalma és súlya akkora volt, hogy a pogánykodó és hitszegő Kun László botrányos élete miatt fölháborodott magyarság csaknem egy szálig a nagy érsek mellé sorakozott, ki egyházi átokkal sem félt kényszeríteni jobb belátásra megtévedt királyát.

Mikor pedig őt kedvenc kúnjai saját sátrában megölték 1290-ben, a hatalmas osztrák herceggel, Alberttel és a pápa hűbéres jelöltjével, Károllyal szemben III. Endre, az utolsó Árpád-sarjadék nem igen juthatott

volna a magyar trónra, ha Ladomér érsek a főpappal és főurakkal egyetemben nem támogatja.

Ennek a befolyásos egyházfőnek különös oltalma alá helyezte hát István Atya a pálosokat, kinek nemcsak jóindulatát, hanem egyenesen barátságát is elnyerte megnyerő szerény modorával, de talán még inkább életének tündöklő példájával. Az 1294-ben tartott tartományi zsinaton, melyen Ladomér elnökölt, résztvett Boldog emlékű István is, Rendjének képviselőjében s megszerezte — többek közt — a kormányzása alatt épült *kékeszentlászlói* pálos-monostornak az egyházi terhek alól való mentességet s azt a kiváltságot, hogy minden egyéb közeget kizárva, egyedül az esztergomi primásnak legyen alárendelve...

Ugyancsak sikerült egy új jötevőt megnyernie, Óvári Konrádot, István fiát, ki ezekben az években rakatta Szentháza nevű birtokán a pálosok *baranyaszentlászlói* kolostorát.

Ugyanekkor épült a bőkezű Tibor mester költségén a *garicsi* híres Szűz Mária-monostor is. (Folytatjuk).

Pálos konfráterek

rtá: Kisbán Emil dr.

(3)

(Folytatás.)

Pessina Tamás már jó néhány éven át volt bőkezű jötevője a Rendnek. Az *Annales* megjegyzi, hogy 1677-ben is igen sok jótéteményben részesítette a Rendet. Szeretett és jóindulatát különösen a prágai Károly Ferdinánd-egyetem teológiai karára iratkozott ifjú pálos szerzetesekkel érezte sűrűn. Gyakran meghívta magához a rendfőnök és a rendi tanács határozatából idehelyezett fiatal szerzeteseket. El-elgyönyörködött a példás életű teológusok szerénységében és jámborságában, általuk ismerte meg a Rend konstitúcióját, szerzeteseinek szigorú s egyben az Egyház és a tudomány szeretetéért hevülő lelkületét. Ő maga is buzgó és jámbor férfiú volt s kiváló munkása a korabeli tudományos irodalomnak. Több munkája nyom-

tásban is megjelent.¹ A pálos szellem vonzó és szigorúságában is megnyerő volta lelke mélyéig meghatotta őt s e szent Rend barátjává tette. Minden alkalmat megragadott, hogy őket másokkal is megkedveltesse.

Legfőbb vágya volt, hogy hazájában, Csehországban is letelepedjenek a pálosok s ha már ő maga pálos szerzetes nem lehetett, legalább a Rend konfrátere lehessen, irántuk tanúsított jóindulata és érdemei fejében. Boldog nyugtalanságot váltott ki belőle ez a gondolat s a beteljesülés nem is késett sokáig. A Rend fejlesztését s a prágai egyetemen tanuló fiatal tagjainak pártfogását szívén viselő férfiú híre hamarosan eljutott Benkovits Ágoston rendfőnökhöz és a rendi tanács tagjaihoz. Az egyetemről hazatért fiatal rendtagok elragadtatással beszéltek róla. S a pálos lélek, mivel tulajdonképpen magyar lélek, a háláérzet lovagias és hűséges őre. A rendi tanács határozatából tehát Benkovits Ágoston rendfőnök fel is vette őt hamarosan a rendi Konfraternitásba.

1677 október 21-én Sopronbánfalváról a rendi hála kifejezéseképp szép levelet intézett hozzá, melyhez a Rend szokásos konfráteri oklevelét is csatolta. Ebben felemlíti, hogy ő mint rendfőnök, úgyszintén az egész Rend milyen hálával van eltelve iránta s hogy jótéteményeiről a Prágából visszatérő rendi testvérek valóságos elragadtatással nyilatkoztak. «Jóllehet nagyon is tudatában vagyok annak — írja levelében —, hogy ezzel még nem intéztem el Főtisztelendőséged iránti tartozásomat, mégis... hogy Ön velem és az enyéimmal, mint sajátjaival rendelkezessen, küldöm Önnek a konfráteri oklevelet s Rendem minden jócselekedetének ezáltal részesévé teszem: szívből kívánom, hogy ezeket sokáig, igen boldogan élvezhesse.»

Pessinának igen nagy öröme szolgált a rendfőnöknek ez a levele. Ez válaszából is

¹ Benger is így ír róla: «Vir non solum insignis litteraturae, quam orbi testatam fecit praeclaris operibus publicae luci datis, veluti Phosphoro septicornide fidei et Sanctitatis lumina per Bohemiam radiante ac Historia Moraviae, sub titulo Martis Moravici edita.» (*Annales* II. pag. 174.)